

stiftsadj. *Oscar Solén* i Ksf föreslagit ett hjälpmedel vid koralövningar. Han har därvid gjort de bästa erfarenheter, både beträffande koncentrerad uppmärksamhet och frimodigt sjungande från församlingens sida. Tre olika bildserier ha framställts och kunna erhållas från Diakonistyrelsens Filmbyrå.

På grund av tidsläget ha de kyrkomusikaliska kurserna varit fåtaliga. I Ksf har endast en enda blivit omnämnd, nämligen den som hölls i *Växjö d. 9—13 sept.*, i vilken deltog ett 100-tal präster och ett 30-tal kantorer. Den var anordnad av Stiftets Kyrkosångens Vänner. Tidegården och koralsång övades flitigt, och en koralafton hölls i domkyrkan.

Mörkt och dystert har det gångna året varit. Krigets brand, som härjat i våra grannländer, har varit hotande även över vårt folk. Mycken oro och ängslan har uppfyllt oss, massor av våra vapenföra män ha stått på post till vårt lands försvar, kommunikationerna ha varit inskränkta. Allt som allt har medfört en avmattning i vårt arbete för kyrkosången. Men så bör det icke vara. I den andliga beredskapstjänsten ingår förvisso också övandet av kyrkosång. Vi skola icke glömma, vilken kraftkälla sången, framför allt koralsången varit för vårt folk i gångna tider. Nu behöva vi om någonsin göra bruk av den kraftkällan, så att vi vinna den andliga styrka och uthållighet, som kräves i en mörk och orolig tid.

Sjung min själ, låt världen höra
Lovsång även under nöd

Ps. 73:4.

Torbjörntorp den 31 december 1940.

E. H. Cederbom.

Kyrkosångens Vänner årsredogörelse 1940.

I. Centralkommitténs verksamhet.

Kyrkosångens vänners centralkommitté hade sitt ordinarie års-sammanträde i Stockholm under Biskop Auléns ordförandeskap den 7 jan. 1941. Huvudfrågan härvid utgjordes av den av Kyrkoherden Hellerström vid förra årssammanträdet väckta frågan om bildandet av ett s. k. liturgiskt sällskap. (Namnfrågan skulle senare fastställas.) Intresset för ett dylikt sällskap visade sig vara synnerligt stort. Det gällde närmast att utröna det ev. intresset härför i landet överhuvud taget, vidare den ekonomiska sidan samt ej minst, huruvida detta tilltänkta sällskap skulle bildas som något

i förhållande till K.S.V. självständigt eller utgöra en sektion inom centralkommitten. Man var i allmänhet mest hågad för det senare. Beslutet blev att dels utvidga den redan tillsatta kommittén, bestående av hrr. Adell, Hellerström och Weman, med hr. ordf., Biskop Ysander, hrr. Sigurd Curman, Harry Blomberg, Bo Giertz, G.Grefberg, O. Hartman, C. A. Moberg och A. Nygren, dels att tillsätta ett skriftutskott med uppgift att förhandla med ett bokförlag om utgivande dels av vetenskapliga arbeten dels av populära skrifter samt att undersöka lämpligheten av en det liturgiska sällskapets årsbok. I detta skriftutskott invaldes Biskop Brilioth, teol. doktorerna D. Helander, S. Kjällerström och D. Lindquist, riksdagsman E. V. Staxäng samt hrr. A. O. T. Hellerström och H. Weman. Denna kommitte skulle dessutom »sondera» terrängen samt föra frågan vidare. — De olika sektionernas rapporter föredrogos och komma att inflyta i denna tidskrift.

CK:s styrelse omvaldes. (Biskop Aulén ordf., prof. Nygren v. ordf., komm. Grefberg sekr. o. bibl., kantor Gustafsson kassör, domkyrkoorg. Weman samt musikdir. W. Åhlén.)

CK:s räkenskaper upptaga för år 1940 i sammandrag följande poster:

Inkomster:

Behållning vid årets början	637:91
Årsavgifter	450:—
Bankränta	3:86
	<hr/>
Summa kronor	1091:77

Utgifter:

Sekreterarearvode	50:—
Sammanträden, porton, tel. m. m.	239:80
Behållning vid årets slut	801:97
	<hr/>
Summa kronor	1091:77

Gökhem 31 december 1940.

Karl G. Gustafsson,
kassaförvaltare.

P. M. till herrar kretsombud, sekreterare och kassaförvaltare.

1. Göteborgs stiftskrets utser 2 revisorer samt 1 suppl. att revidera 1941 års räkenskaper, med anledning därav fatta beslut samt meddela därom till CK:s kassör, kantor Karl G. Gustafsson, Gökhem, före den 1 dec. 1941.
2. Protokollsutdrag, utvisande ev. beslut från kretsarna med anl. CK:s årssammanträde, skola före den 1 dec. 1941 tillställas undert. Dessutom skall redogörelse för resp. kretsars verksamhet under 1941 vara undert. tillhanda före 31 dec. 1941, för-

fattad i den form, att den kan gå direkt till trycket för denna tidskrift, sedan resp. årsredogörelser sänts till undert. i god tid före nästa årssammanträde, som blir den 7 jan. 1942.

3. Motioner till nästa årssammanträde insändas till undert. före den 1 dec. 1941.
4. Årsavgift — 50 kr. — insändes till kantor Gustafsson, Gökhem, före den 1 dec. 1941.

Hav godheten anteckna detta P. M. med data i Eder anteckningsbok!

Stockholm den 5 februari 1941.

Gabriel Grefberg,
sekr. i CK.

II. Verksamheten 1940 i kretsarna.

Lunds stiftskrets. Årsberättelse för år 1939: Årsmöte hölls i Lund den 16 nov. Före förhandlingarna höll biskopen i Strängnäs, Gustaf Aulén, föredrag om den nya koralboken. De i föredraget berörda synpunkterna klarjordes ytterligare genom demonstration vid orgeln av professorn vid Kungl. Musikkonservatorium, Oskar Lindberg. Förutom stadgeenliga ärenden upptog föredragslistan förslag till nya stadgar från styrelsen. Detta förslag antogs i oförändrat skick.

Styrelsen har under året bestått av prof. A. Nygren, Lund, ordf., kyrkoh. J. Hartler, Asmundtorp, v. ordf. och kassaförvaltare, kyrkoh. B. Åstrand, Brunnby, domkyrkokapellmästare J. Hedar, Lund och musikdirektör O. Mellander, Lund. Suppleanter: kontraktsprost A. Ahlert, Lomma, kantor N. G. Zettergren, Malmö samt musikdirektör Inga Johnsson, Limhamn (tillika sekr.). Ombud i centralkommittén: prof. A. Nygren. Suppl.: kyrkoherde J. Hartler.

De vid årsmötet 1939 antagna nya stadgarna upplästes.

Stiftskretsen beviljade för sin del i enlighet med revisorerernas tillstyrkan ansvarsfrihet åt Centralkommittén för

K. S. V. och dess kassaförvaltare för 1939 års räkenskaper och förvaltning.

Förrättades val och utsågos för år 1940 till ordf. prof. A. Nygren, Lund, samt övriga ledamöter kyrkoh. B. Åstrand, Brunnby, domkyrkokapellmästare J. Hedar, Lund och musikdir. O. Mellander samt kyrkoadjunkt E. Magnusson, Malmö, nyvald genom slutten omröstning. Suppleanter: kantor N. G. Zettergren, Malmö, kontraktsprost A. Ahlert, Lomma och kantor E. Hemborg, Svedala. Till revisorer valdes kantorerna O. Bauer, Örtofta och S. Rosenberg, Gylle. Suppleanter: kyrkoh. S. Svenninger, Stångby, och domkyrkokomminister G. Österlin, Lund. Till ombud i centralkommittén valdes prof. A. Nygren med domkyrkokapellmästare Hedar som suppleant.

Inga Johnsson.

Växiö stift. Redogörelse för K. S. V.:s verksamhet 1940. Under året har årsmöte hållits i Växjö. Den 9—13 sept. hölls i Växjö en kyrklig fortbildningskurs för präster och kantorer.

Kursen har helt bekostats av Kyrko-

sångens Vänner och omfattat föreläsningar, homiletiska övningar, liturgisk kördirigering. Föreläsare och ledare voro Biskop Yngve Brilioth, professor Anders Nygren, direktör Yngve Rudberg, pastorn och musikdirektören Ingvar Sahlén, domkyrkoorganist Gotthard Arnér samt domkyrkoorganist Henry Weman.

Vid kursens inledningsgudstjänst predikade kyrkoherde Anders Blomquist, Jönköping och vid avslutningsgudstjänsten kontraktsprost Knut Holm, Vislanda.

Kyrkosångens Vänner har under året 1940 utdelat ett antal stipendier för kyrkomusikalisk verksamhet.

Planerade vespergudstjänster i stiftet, under medverkan av K. S. V. blandade kör, har t. v. måst uppskjutas.

Blädinge den 31 dec. 1940.

Gunnar Johansson,
sekr.

Skara stiftskrets årsberättelse 1940. Arsmöte hölls i Skara den 12 mars. Berättelse över föregående års arbete föredrogs. Räkenskaperna, som balanserade på kr. 1492:53 och utvisade en behållning på kr. 10:03, godkändes. Styrelsen med suppleanter och revisorer omvaldes. Till arkivarie för den samling musikalier och handlingar, som från olika orter sammanförts till Skara församlingshem, valdes komminister B. Bruce, Skara. — I enlighet med ordförandens tal vid årsmötet att göra psalmens ord till sanning: »Sjung min själ, låt världen höra lovsång även under nöd», uppjordes ett rikhaltigt arbetsprogram. Bland annat skulle K. S. V. hållit en musikgudstjänst i samband med prästmötet i Skara. Men som detta inhiberades, blev också musikgudstjänsten

inställd. Under höstterminen har hållits en gemensam övning i Skara. Därefter ha anordnats koralaftnar och sånggudstjänster i Moholm, Varing, Forshem, Falköping och Gökhem. — Styrelsen har utgjorts av följande personer: Kyrkoh. Sam. Melin, Borås, ordf.; kyrkoh. G. Nordquist, Varing, v. ordf.; komm. E. H. Cederbom, Torbjörntorp, sekr. och 1. dirigent; kyrkoh. N. Rosander, Synnerby, kassaförvaltare och 2. dirigent; fru Anna Fredin, Skara, ledamot. Suppleanter ha varit: komm. C. Th. Ekelöf, Skövde och diakonissan Gudrun Andersson, Skara. Revisorer: kyrkoh. Paul Melin och kantor H. Svensson med kantor O. Andersson som suppleant.

Torbjörntorp den 31 dec. 1940.

E. H. Cederbom.

Göteborgs stiftskrets av Kyrkosångens Vänner har under det gångna året utdelat ett antal stipendier till kyrkörer i stiftets församlingar för understödjande av deras verksamhet.

På grund av tidsförhållandena har verksamheten i övrigt legat nere.

Göteborg den 6 januari 1941.

Tore Hulthén,
sekr. i Gbgs stiftskrets av K. S. V.

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund K. S. V. 1940. Någon kyrkosånghögtid har icke hållits under år 1940. Tidsläget har lagt hinder i vägen därför. Atskilliga kördirigenter och manliga medlemmar av kyrkokörerna ha under året under längre eller kortare perioder varit inkallade i militärtjänst, varför på åtskilliga håll även de enskilda körernas verksamhet i hemkyrkan icke kunnat utövas i sam-

ma utsträckning eller under samma betingelser som under normala tider. Den trestämmiga blandade körsatsen har utnyttjats. Kvinnokör och barnkör ha hörts oftare än förut.

I samband med årsmötet i Katrieholm den 8 december hölls en musikandakt med aftonbön i stadens kyrka. Härvid medverkade förbundets ordförande, biskop Gustaf Aulén, utn. komministern Sigurd Håkansson, kyrkans organist, musikdir. Herman Friedner samt Kumla barnkör under ledning av musikdir. Rolf Forssman. Musikandakten omfattade en sångavdelning, inramad av orgelmusik. Aftonbönen, som följde på biskopens predikan, var utformad som tidegård. Gudstjänsten avsåg givetvis i första hand att vara en högtidlig avslutning på årsmötet men därtill också, vad de sångliga inslagen angår, att utgöra en demonstration av de många möjligheter barnkören kan erbjuda som liturgiskt instrument.

Vid årsmötet valdes följande styrelse: H. H. Biskopen, enligt stadgarna självskriven ordförande, komminister S. Håkansson, Örebro, v. ordf., musikdirektör Rolf Forssman, förste förbundsdirigent och sekr., kantor Richard Jonsson, Sköllersta, kassaförvaltare, domkyrkoorganist Rudolf Norrman, Strängnäs, andre förbundsdirigent, musikdirektör Gunnar Marcusson, Örebro, kantor Paul Littorin, Stora Malm, kyrkoherde T. Zetterquist, Vårdinge, kantor Sten Blomqvist, Vingåker. — Till adjungerade ledamöter av styrelsen valdes stiftsadjunkten Sam. Norrby och musikdir. Ake Kullnes, Nyköping. Den sistnämnde utsågs till tredje förbundsdirigent. Till ombud i KSV:s centralkommitté valdes biskop G. Aulén och musikdirektörerna R. Forssman och G. Marcusson med komminister S. Håkansson som suppleant. Ombud i centralrådet blevo biskop Au-

lén och musikdir. Forssman med kantor P. Littorin som ersättare.

Årsmötet beslöt att förbundet, ev. i samarbete med stiftets A. S. P.-kretsar skulle anordna en liturgisk-kyrkomusikalisk kurs för präster och kyrkomusiker i Eskilstuna och Örebro i februari 1941. Enligt den av särskilda kommitterade uppgjorda preliminära planen skulle kurserna omfatta kördirigering och gudstjänstligt orgelspel för kyrkomusikerna, liturgisk läsning och sång för prästerna samt tonbildning för båda grupperna gemensamt.

Förbundets medlemsantal har något ökat sedan förra årsskiftet. Förteckningen upptar nu 37 körer med omkring 680 medlemmar.

Sekr.

Stockholmskretsen. Under det gångna året har hållits årsmöte den 25 april, föregånget av musikandakt i S:t Jacobs kyrka, varvid framfördes nyare svensk kyrkomusik under medverkan av S:t Jacobs kyrkokör, organisten Hugo Melin och kyrkans kantor, musikdirektören Set Svanholm. Programmet upptog kompositioner av Albert Runbäck, Gottfrid Berg, Hugo Melin, Jacob Nyvall, Daniel Olsson, David Wikander och Waldemar Ahlén. Därjämte har hållits ett höstsammanträde den 28 nov. med föredrag av kyrkoherden A. O. T. Hellerström över ämnet: »Några önskemål inför den nya mässboken». Även detta sammanträde föregicks av musikandakt i S:t Jacobs kyrka, varvid likaledes framfördes nyare svensk kyrkomusik, upptagande kompositioner av Gottfrid Berg, Gunnar Nylander, Jacob Nyvall, Albert Runbäck och Valdemar Söderholm. Medverkande voro S:t Jacobs kyrkokör, Kyrkans organist, musikdirektör

Waldemar Ahlén, och kantor, musikdirektör Set Svanholm.

Gabriel Grefberg,
sekr.

Ärkestiftets K. S. V. har under året 1940 sammanträtt en gång, till årsmöte i Upsala den 12 februari. Efter tidebön i Domkyrkan (Sext.) hölls i Dekanhuset föredrag av kyrkoherden dr Oscar Krook om den tillämnade evangelieboksrevisionen. Efter gemen-

sam middag och årsmötesförhandlingar talade domkyrkoorganisten Henry Weman om aktuella orgelfrågor, varvid han särskilt uppehöll sig vid det märkliga nya verket i Skänninge kyrka. Samvaron avslutades med orgelföredrag och tidebön (vesper) i Domkyrkan.

Styrelsen omvaldes (H. Weman, ordf., S. Sahlin, v. ordf., L. Lindhagen, sekr. och representant i CK, P. G. Persson, kassaförvaltare).

L. Lindhagen,
sekr.

Recensioner.

Liturgik.

Julius Tyciak: Die Liturgie als Quelle östlicher Frömmigkeit, Freiburg 1937.

Johannes Pinski: Die sakramentale Welt, Freiburg 1938. (Sammlung Ecclesia orans Band XX & XXI).

Den utmärkta serien Ecclesia orans utvidgas härmed, efter långt uppehåll, med två nya band. Tyciaks lilla bok skildrar på ett utomordentligt sätt den ortodoxa Kyrkans liv, sådant det är betraktaren åtkomligt i dess liturgi. Man får en levande föreställning vad liturgien verkligen kan betyda för de ortodoxa fromma, som dagligen och stundligen leva med i sin kyrkas liv. Boken är i hög grad välkommen just som en studie i österländsk fromhet, en värld som för de flesta av oss, så ensidigt orienterade mot väster, väl ännu så länge är en sluten värld.

Pinskis arbete behandlar egentligen samma grundtema, men från teor-

tiska och principiella synpunkter, och är icke begränsad till ortodoxa Kyrkan enbart utan allmänkyrkligt bestämmd, ehuru exemplen förträdesvis hämtas från den romerska kyrkans liv. Pinski vill visa, huru en sakramentalt präglad kristendomstyp på alla livets områden får inflytande över sina utövare, på ett helt annat och intensivare sätt än vår gängse intellektualistiska och abstrakta trossyn. Den »protestantiske» läsaren blir kanske först förbluffad. Men alltefter som han läser vidare i denna med rapp stil skrivna bok, börjar han mer och mer ana livsvärden som oftast äro förborgade för en svensk evangelisk kristen på grund av det svaga sakramentala inslaget i vår tanke- och trosvärld. För mig personligen måste jag säga, att boken blev ett befästande av den revolution i min kristendomsyn, som den »Kyrkliga förnyelsens» tankar och praxis fört med sig.

L. Lindhagen.